

Kapittel 7 Toll

Villi våknet etter en lang natt han knapt kunne huske, - men han var ganske fornøyd. Han valgte video-konserter som frisket opp gamle minner. Med hodetelefonen kunne han spille så høyt han ville. Han skulle jo ikke åpne døren for noen, som kapteinen anbefalte. Han fant frem noen gamle favoritt-konserter. Kveldens tema ble klassisk Genesis. Dermed så falt valgene på Gabriel og Hackett, siden det finnes så få opptak av det originale band sine fremførelser. Bandets systematiske oppsplitting og forfall, ble allikevel ikke destruktivt, men skapte heller flere andre kunstneriske nyskapninger.

Det er da litt merkelig hvordan noen sanger kan vekke minner om helt andre ting enn selve musikken, reflekterte Villi. Flere ganger svirret tankene hen til nesten glemte personer og hendelser. Det var mange minner som han likte og minnes og andre som helst skulle forbli i glemmeboken. Men alt om alt, så kunne det faktisk være en rett kreativ prosess som gir ideer til nye løsninger på gamle utfordringer. Men så til sist, sovnet Villi.

Klokken var omkring middag, eller frokost, eller hva nå klokken 12 kalles her i grenseland. Tiden spilte ikke noen vesentlig rolle mere, - ei heller sted, siden tilværelsen var evig internasjonal. Uansett, etter en frisk dusj og noe kaldt vann fra kjøleskapet følte dagen ganske så oppløftende. Med en fornøyd nynning fra gårsdagens musikk gikk han gjennom de tomme korridorer på flere dekk. Det var knapt noen andre å se ennå på grunn av den tvungne landlov for passasjerene. Det var bare de vante tjenere som vedlikeholdt båten, - de som satte skipet i stand til neste invasjon av returnerende og nye passasjerer.

Litt dristig kanskje, men i ren kjedsommelighet åpnet Villi døren til en lukket restaurant. Døren til kjøkkenet sto på gløtt, så han kikket inn. Der inne var personalet opptatt med å forberede aftenens serveringer. Han ble først møtt med undring. Han ble ikke gjenkjent som en ansatt - og turister burde for lengst vært sendt til land. Det ble en kort og usikker dialog med kokken. Villi prøvde så langt han kunne å rose deres meny, - mest for å komme med egne forslag. Med en høflig nysgjerrighet lyttet kokken på forslag om torskelever, pinnekjøtt og større glass. Ikke helt avvisende, men kokken henviste bestemt til båtens forslagskasse ved resepsjonen. Villi ønsket helst en direkte dialog da han hadde dårlig erfaringer med den slags papirkurver.

Skipsgutten dukket opp. Det er ok, sa han forsikrende. Takk, smilte Villi. Han husket godt at Mik sa gutten var pålitelig. Men Villi husket også hendelsen med videoopptakene på nederste dekk. Villi fikk gutten på tomannshånd og spurte ledende, kanskje vi skal fortsette snakken fra sist? Gutten viste en usikkerhet og ulyst, men han fulgte Villi over til restaurantområdet. De satte seg ved et tomt bord i den tomme salen. Villi smilte for å løse opp guttens reserverasjoner. Jeg heter Villi. Det vet du antagelig. Men hva heter du? Peter, svarte gutten. Villi ventet litt og sa, det er godt å få navn på ansikter, ikke sant? Peter nikket. Merkelig nok kan det være lettere å huske noe så komplekst som et ansikt enn et navn, en lyd, som for eksempel Villi og Peter. Ikke sant? Peter trakk på smilet. Villi ante at han kunne spørre litt mere inngående.

Så, kan du nå fortelle resten av historien fra den kahytt og de guttene? Peter sukket dypt og kikket ned med et, ja. Det er ikke hva du tror, sa han og kikket opp igjen. Jeg mener, jeg har ikke noe med det å gjøre, - eller jeg ville det i hvert fall ikke. Han trakk pusten dypt, - det er noen tidligere klassekamerater som nå er tett på russestyret. Selv, måtte jeg slutte i gymnaset på grunn av en, eh, situasjon. Jeg lover, sa han og la den ene hånd til brystet. Det var ikke min skyld. Jeg ble lurt. Han kikket ned igjen. Det hele begynte så uskyldig. Jeg fikk jobb her etter utvisningen. Men russen gjenkjente meg her på båten under en av deres turer til København. Jeg ble nødt til å gi visse

uskyldige tjenester for at de ikke skulle avsløre meg. Han kikket opp igjen. Vel, du ser kanskje sammenhengen til det du så i kahytten? Villi nikke sakte og alvorfullt. Vi stoler på hverandre, ikke sant? Villi så lettelsen i Peters øyne da de møttes i et avtalende håndtrykk.

Peter reiste seg halvt for å gå. Vent litt er du snill, ba Villi. Det er en annen ting du kanskje kan hjelpe meg med å forstå. Peter satte seg igjen med et lyttende blikk. Hvorfor var det best å bli på lugaren i går? Jeg mener, for både meg og Mik. Peter fant tydeligvis ikke noe passende svar. Ok, sa Villi. hvordan hadde mine, eh, møtedeltagere det i går? Spiste de? Drakk de? Danset de? Skjedde det noe? Peter bet leppene sammen før han sa, det skjedde en hel del, som forventet. De hadde en felles middag i i buffeen. Det er litt interessant å se hvordan forskjellige personer forsyner seg. Man kan se hvem som har god smak og vet noe om etikk – samt hvem som ikke har det. faktisk kan man lære mye av personer ved å se deres spisevaner – og drikkevaner la han til. Noen synes å gjenoppleve en klasseset fra gymnaset og oppfører seg sånn. Andre har klare formål som strekker seg fra ankomst til avgang.

Jeg kan nesten forestille meg hvem de forskjellige er, humret Villi. Så kan jeg godt forestille meg at de alle tok til dansebaren etter middagen, ikke sant? Peter nikket. Ja jeg har jo sett riktig mange forskjellige personer på denne båten, - også hvordan man kan endre personlighet ifra det hverdagslig rigide til utsvevende nivå ingen skulle tro var mulig. Det må være ekstra hardt for noen i disse mobil-kamera tider. Det kan jeg love deg, sa Peter med et alvorlig smil.

Men du sa noe uventet, påminnet Villi. Du sa at andre har klare formål under hele turen. Hva mener du med det? Peter trakk på det, for han fikk problemer med konfidensialitet til selskapet og den nye lojalitet. Villi ventet tålmodig for det kunne være noe viktig oppfølging i forhold til møtedeltagerne. Jeg vil ikke nevne noen navn og heller snakke generelt om gjester. Er det ok? Villi nikket for han ville saktens kunne resonere frem til hvem det handlet om.

Vel en person med et formål, er som en som alltid er på jobb, selektiv, søkende og aktiv. Det er den person som er ved vannhullet, - ikke for å drikke men for å utnytte andre. Uhum, uttrykte Villi. det var da heller ikke ukjent for ham selv. Så når de andre drikker, pludrer og danser, så vil en sådan jeger spille med for å ikke avsløre sine egentlige motiv. Vel, la Peter til, alle har for så vidt motiv i dansebaren, men det er ikke annet enn hva dansebaren er skapt for. Peter tenkte seg litt om før han fortsatte. Det er åpenbart at personen er profesjonell. Det er som en IT-selger når store bedrifter har vedtatt sitt neste års budsjett i desember måned. Selgere inviterer budsjettansvarlige til særdeles uansvarlige julebord. Pumper dem fulle med alkohol og smiger, mens de tappes for informasjoner og viljestyrke. For eksempel er prisen for en diskret luksus-prostituert kun en detalj i regnskapet for å velge annen leverandør enn planlagt.

Peter så etter om det pålitelige blikk hos Villi fremdeles var der. Han trakk pusten dypt og tenkte på Mik sine ord. Det var allikevel en helt annen liga den person spilte i, fortsatte Peter. Det var ikke bare smiger og sosiale ritualer. Det var som om det var et rovdyrs taktikk. Villi øynene ble med ett vid åpne. Hva mener du, spurte han. Mik ba meg holde spesielt øye med den personen. Derfor la jeg merke til ting selv om det var diskret. Hun slapp noe i andres drink. Hun strøk dem diskret på kinnet og sa noe. Jeg vet ikke hva, men det var noe mere enn en selgers innhøsting av sensitiv informasjon. Det var som om hun kunne få dem til å gjøre ting langt utover egen moral og vilje. Igjen tok Peter en liten pause. Jeg tror det var derfor Mik ga deg rådet om å gjøre det samme som han selv den kvelden. Låse seg selv inne til savannen ble trykk igjen – til den obligatoriske landlov.

Villi var målløs. deres blikk flakket mens han reflekterte. Tross Mik sin kyniske økonomiske anskuelse av ham selv, så var det også et snev av omsorg. I det minste, - en omsorg for en stamgjest – en sikker

kunde. Men allikevel, det var en felles interesse utover det rent økonomiske. Det var et felles behov for beskyttelse imot uante motiv og krefter. Mere enn tidligere overbeviste Villi seg selv at Peter, via Mik, ikke bare var en viktig resurs, men en nødvendig alliert for å ikke tråkke i alle de salater og feller fra tidligere. Dette visste antagelig Mik mere om en han selv. Men han kunne visst ikke tale direkte. Så, konkluderte Villi, Peter var kanskje en av de viktigste bekjente om bord.

Det er en ting til, sa Peter i det Villi takket for samtalen. Villi lyttet. Det er visst mange som spør Mik om han kjenner noen som vet noe om ditt og datt, eller vil noe om ditt og datt, eller kan gi noen råd... . Om ditt og datt, fullførte Villi. Selvfølgelig vil jeg det, sa han med et stort smil. Etter en liten tenkepause, la han til. Det er da noen simple betingelser. Ok, fortell, sa Peter. Ingen navn, ingen titler og ingen annen identifikasjon skal avsløres. Det skal være saklige samtaler hvor ordet er uhemmede fritt. Og ikke minst, la han til, hvem som helst kan avslutte samtalen når som helst. Det tror jeg er Mik sine ønsker også, tror du ikke? Peter nikket. Men igjen, selvfølgelig, avsluttet Villi, deres bekjente kan snakke med meg når og hvor de vil. Det er godt smilte Peter. Idet han reiste seg sa han, ikke bli avvisende når en smugler vil dele en drink med deg.

Senere på kvelden satt Villi i pianobaren som vanlig. Han lyttet for det meste til musikken, men kikket også nysgjerrig etter hvem denne smugleren kunne være. Han så mange potensielle personer, - kanskje for mange. Med så streng overvåking visste antagelig tollerne alt om hvem som hadde med hvor mye. Hvem vet hva som skjer på bildekket etter båtens avgang. Ingen overhode kunne vite om de patruljerte med narkotikahunder, om de låste opp biler og sjekket innholdet eller bemerket seg mistenkeligheter på annet vis. Passasjerer uten bil var kanskje lettere å oppdage. Hvem vet om sivilkleddede tollere beferdes iblant passasjerene og pekte ut mistenkelige. Han sukket, da minner om de to hippie-pikene dukket opp. Det så da visselig ut til at den ene ble arrestert, selv om de lot være med å smugle noe. Hvor ble det forresten av den baggen? Kanskje Peter vet noe om det?

Villi fikk ikke spekulert mere. En kvinne ved siden av ham spurte, hva kan du anbefale? Han kikket på henne. Det var da uvanlig at en så attraktiv ung kvinne innledet med den slags sjekke-fraser. Villi anså ikke seg selv som innbydende på den måten. Kanskje hun var ute etter penger? Kanskje hun ... ? Nei, han slo det fra seg og svarte høflig. Det kommer an på hvor mye man er villig til å betale. Men de flasker med øl der i kjøleskapet er spesielle og gode for prisen. Ja, det er trist med den prisen, sa hun. Til Villis overraskelse bestilte hun en cola og ikke mere. Pianisten fortsatte å spille. Det ga dem en pause. De var diskret, men stjal noen glimt av hverandre i speilet bak baren. Hva i all verden ville den kvinne egentlig? Hun ble jo fortsatt sittende der ved siden av ham.

Jeg skal være ærlig med deg, sa kvinnen omsider. Jeg skal giftes om noen uker og er på kort visitt til København. Faktisk skal jeg bare kjøre frem og tilbake. I kveld har jeg et dilemma jeg ikke helt kan bestemme meg for. Nei, det kan da ikke være en siste sidesprang før bryllupet hun er ute etter, tenkte Villi litt håpefullt. Det blir et stort bryllup og min kjære mann og jeg vil så gjerne lave festen så uforglemmelig som mulig. Men det er selvfølgelig et betydelig økonomisk spørsmål. Særlig fordi vi vil jo så gjerne at gjestene får den beste mat og fri bar med de beste varer. Dermed gikk det et lys opp for Villi. Han kikket forundret på henne. Hun møtte hans blikk og spurte direkte, vet du noe om tollkvoter og loven?

Villi kvalte et latterbrøl. Han ristet på hodet da han erkjente at dette var den smugleren Peter nevnte. Så kikket han alvorlig på henne, da han forsto seriøsiteten i spørsmålet. Villi visste utmerket godt at embetsfolk i tolletaten har operert massivt illegalt i over 30 år. Utallige uskyldige statsborgere er ranet og straffet av det kollektiv av landeveisrøvere. Han var på nippet til å si noe høyst upassende om den mafia, men husket sine lovord til Peter og Mik om saklighet. Jeg vet mere enn de fleste om lov og rett i forhold til tolletatens praksis. Kvinnen smilte. Så kanskje du kan

opplyse meg? Villi nikket, meget gjerne. Han vinket på en øl mere. Vel, sa Villi til kvinnen. Jeg er godt forberedt til den slags spørsmål. Men du må ha tålmodighet for dette blir omfattende.

Villi berettet og henviste til lovdata på sin mobiltelefon. Så sa han: Toll og tilsvarende avgifter har vært strengt forbudt i Norge siden 1994, altså i 30 år. Det står helt tydelig i EØS loven artikkel 1 at det er norsk lov, i artikkel 2 at bestemmelsene er overordnet eventuelle motstridende lover og i artikkel 10 at toll og tilsvarende avgifter på import er forbudt. Han tok en liten pause og poengterte. Rettspraksis i det europeiske indre marked, som EØS loven omfatter, er at eget konsum i et halvt år eller private fester, som bryllup er helt klart innenfor loven og kan importeres til Norge tollfritt. Med andre ord, loven gir deg rett til å importere mat og drikke til dine gjester ifra land som Danmark og Tyskland. Villi tømte glasset og vinket på en ny øl.

Så kommer det virkelig intrikate, sa Villi. Tollere som konfiskerer lovlig import skal tiltales i henhold til Straffeloven. Han viste til Lovdata på sin mobiltelefon. Kort sagt: Tyveri er å ta en gjenstand som tilhører en annen og straffes generelt med bot eller fengsel inntil 2 år, jmfør § 321. Grovt tyveri gjelder en betydelig verdi eller har et profesjonelt preg, jmfør § 322. Grovt ran, eller utpressing gjelder noe av betydelig verdi, hvor det er nøye planlagt, eller det gjort mot en forsvarsløs person. Den slags skal straffes med fengsel inntil 15 og 6 år, jmfør § 328 og 331.

Villi viste igjen til straffeloven i fra Lovdata på sin mobiltelefon. Det står at: Straffeloven er særlig tydelig ovenfor organiserte lovbrudd, særlig begått i offentlig tjeneste, jmfør kapittel 14 § 77j. Videre kan alvorlig organisert kriminalitet straffes med fengsel i minst 3 år, jmfør § 198. Til sist, la han til -, grov motarbeiding mot rettsvesenet straffes med fengsel inntil 10 år, jmfør § 158. Villi tok en stor slurk og ventet en liten stund. Så sa han med en viss skadefryd, - det er ikke dere såkalte smuglere, dere statsborgere, som er kriminelle, - men det er de embetsfolk i tolleretaten, de pirater, de landeveisrøvere, som frarøver, bøtelegger og straffer.

Kvinnen var målløs. i ettertanke innså Villi at han ga henne en leksjon som antagelig var langt mere enn hun egentlig ba om. Hun ville jo bare vite om det var noe juridisk grunnlag for henne å kjøpe i Danmark de varene til sitt bryllup. Villi kremtet litt påfallende og la til. Ja, kort og ukomplisert sagt, så kan du juridisk sett kjøpe alt du behøver til ditt bryllup i Danmark. Det er solid juridisk beskyttet i Grunnloven, EØS loven, Menneskerettsloven og Straffeloven. Det er allikevel et men, sa han. Villi sørget for at hun møtte hans alvorlige øyne da han konstaterte. Disse organisert grove lovbrudd har pågått i 30 år og vil neppe opphøre innen ditt bryllup. Han trakk litt på det og poengterte, du risikerer å bli ulovlig straffet urettferdig - så som alle de før deg.

Villi sa ikke mere. Han ventet til kvinnen tok initiativet. Når ikke det kom, så spurte han henne direkte. Hva tenker du om det jeg sa? Kvinnen bestilte enda en cola og vendte seg til Villi. Jeg forstår det ikke. Før Villi fikk si noe om juridiske komplikasjoner, sa hun. Det er jo så lekende lett og selvfølgelig. Loven beskytter til de grader statsborgernes rett til å skaffe seg sin mat og drikke. Som ethvert sivilisert samfunn selvfølgelig gjør. Villi kremtet, i min iver kom jeg til å glemme å nevne at Menneskerettsloven, via Grunnloven, gir forpliktelse om en eventuell rettferdig rettsprosess. Nettopp, utbrøt kvinnen. Så er det da bare for meg å kjøpe de nødvendige varer i Danmark og dermed få økonomi til et respektabelt bryllup. Ingen embetsmafia skal da få utnytte statsborgerne i Norge, - skal de vel?

Villi var rørt av den naivt rettskafne idealisme. Hun visste selvsagt intet om hvordan han selv havnet i den eksil på grunn av internasjonalt organisert embetskriminalitet. Han kremtet for å få oppmerksomhet. Jeg ga en orientering om hvordan loven er. Men, sa han og kremtet igjen, embetsverket er ikke perfekt – langt derifra. På vesentlige områder er rettsamfunnet kritisk

dysfunksjonelt. Han kremtet igjen og så henne i øynene for å påpeke alvorret. Du vil bli ansett som et særdeles fristende bytte, hvis du fyller opp bilen med alskens dyre goder og kjører inn i løvens gap. Du kan bli heldig, hvis rovdyret fremdeles sover etter gårsdagens kalas. Men du kan bli riktig uheldig og ende opp som dets neste hovedmåltid. De så hverandre i øynene under refleksjon en god stund. Så reiste hun seg og gikk. Tilbake satt Villi og funderte på sin fremferd og hennes fremtid.

Dagen etter, da passasjerene hadde returnert, kikket Villi spesielt etter kvinnen. Han så henne tilfeldigvis da de passerte i en korridor. Han hilste men hennes respons var minimal. Han var så nysgjerrig på om hun faktisk hadde handlet inn, men innså at et spørsmål kunne bli kritisk avslørende. På den annen side var hennes unnvikelse tilstrekkelig avslørende til å anta at hun hadde fylt opp bilen med mat og drikke til sitt bryllup i Norge. Hva kan jeg så gjøre, spurte Villi seg selv, med det selvfølgelige svar, - intet. Intet er visst det beste.

Villi fant igjen en diskret plass ved panoramavinduet til det akterutseilte Danmark. Han visste ikke helt hva det var, men kvinnen med de to menn synes gjenkjennelig. Klærne, håret, brillene, - i det hele var hennes utseende så annerledes at han ville ikke ha gjenkjent henne om han ikke hadde fått en viss kjennskap til hennes kroppsspråk. De to mennene, som satt på hver sin side av henne var ukjente. Deres diskrete dialoger synes å opprøre henne. En av dem la merke til Villis interesse. Han sa et par ord før han reiste seg og fant plass på en ledig stol hos Villi.

Hva kan man si? Hva kan man si, gjentok mannen. Vet du, spurte han direkte til Villi. Når en enslig og attraktiv kvinne, med alskens gods og guld, bare tar seg inn i gapet, - så vet da enhver hva som vil skje? Ikke sant? Selv en hobby-jurist i eksil, ikke sant? Det er nesten så ufattelig som det er sant, la han til. Så, sa han i langdrag, hva gjør man så? hva vil naturen bestemme? Hva blir 'survival of the fittest'? hva blir 'den sterkestes rett'? Som i hovedrett, humret han. Villi begynte å ane at mannen var av den mafia han i så mange tiår prøvde å advare imot. Nå satt han her og lyttet til dets planlegging av sitt neste offers skjebne. Det var så en kunne sanse deres udiskrete fryd over alle muligheter og hendelser. Det var som om dette var nettopp hva de levde for. Mannens selvtilfredshet vitnet om full kontroll, tross lov og rett.

Vil du se? Villi stusset over mannens spørsmål. Åh, vi vet da likeså godt som du, din surfing på websteder. Du må godt se, forsikret han. Kanskje du selv en dag erkjenner ditt eget behov for tabu-realiserings? Kanskje du en dag blir bevisst på den tjeneste du har gjort denne gang? Kanskje du en dag blir litt mere systematisk og organisert? Kanskje du til sist en gang blir intelligent i din evige jakt - i stedet for det fjollete rettferdighets pjatt. Mannen sippet litt til sin drink. Han blunket med øyenbrynene som i et fristende tilbud. Det er jo bare å si ja, - ikke sant? Vel, la han til. Mine tjenester behøves visst der over igjen. Han reiste seg og sa med et smil, vi vet da alle at hun til sist vil gi hva hun har - for å beholde det hun har, - ikke sant? Sånn er det med de alle.

Villi kikket diskret i øyekroken hvordan kvinnen og mennenes kroppsspråk utviklet seg fra vennskapelig via diplomatisk til dominerende. I øyensynlig høflighet reiste mennene seg og forlot bordet. Kvinnen satt tilbake med et fortapt blikk. Villi kunne ikke holde sin diskresjon lengere. Han gikk over til hennes bord og satte seg. De gjenkjente hverandre og øynene møttes.

Ikke si noe, sa kvinnen. Villi kunne ikke imøtekomme det ønske. Truer de deg? Kvinnen stirret ut i intet. De gir alternativer. Hun ventet litt og fortsatte. De erkjenner at min frakt er lovlig. Etter litt fortsatte hun, men de gjorde det også klart at praksis tilsvarer arrestasjon, kroppsvisitasjon, og et lengere opphold i en celle langt over bryllupsdagen. Uansett, så vil de selv aldri bli tiltalt fordi det er et kollektivt anliggende for embetet. Ingen vil noensinne bli tiltalt for noe som helst. Men de ønsker

ikke å involvere domstolen. Det kan skape en presedens embetet ikke ønsker. Kort sagt, jeg slipper forbi i grønn sone imot visse personlige tjenester i natt.

Villi kunne nesten ikke tro hva han hørte. På den annen side, det var nettopp hva han fryktet ville skje. Hans forsøk på å si noe ble avbrutt. Ikke spør mere, ikke si mere, sa hun. Det er ikke noe du kan si eller gjøre fra eller til. Han respekterte det. I det minste, han erkjente at det ikke var noe han kunne si for å forbedre hennes situasjon. Om ikke for annet, sa hun og tømte sin cola, din advarsel om den mafia var sann. Hun ga han et skjevt smil idet hun reiste seg og forlot stedet.

Villi stod opp tidlig den neste dag etter en søvnløs natt. Han gikk til rekkverket og så passasjerene der nede forlate båten. Han så også at bilene kjørte ut en etter en. Det var ingen tollinspeksjon den dagen. Han antok at kvinnen slapp problemfritt igjennom. I det minste får de nygifte servert som de ønsket til sine gjester.

Tankene til Villi gled over til erindringer om det gamle norske sagn om fanden og futen. Det handlet om den gang fanden gikk i byen for å finne dem han skulle ta med seg. Fanden avviste de uregjerlige barn, dyr, menn og kvinner, fordi deres ugjerninger ikke var av hjertet. De var jo bare i en krise. Men til sist møtte fanden på futen og sa -- dette er den jeg kom for. Fut, toller eller fogd – grådigheten er blitt forretning. Folkemusikken med sagnet om Fanitullen til bryllupsfesten, ga enda klarere betydning denne gang. Vel, konkluderte Villi med ettertanke, - antagelig gjaldt det hele det eneveldige embetsregimet av 1863.